VIQUIPÈDIA

Llengua tuscarora

El **tuscarora**, a vegades anomenat **Skarò˙rə̨ˀ**, és una llengua iroquesa pròpia dels tuscarora, parlada al sud d'Ontàrio, Canadà, i nord-oest de Nova York al voltant de Niagara Falls, als Estats Units. La llar històrica dels tuscarora era a l'est de Carolina del Nord, al voltant de les àrees de Goldsboro, Kinston, i Smithfield. Alguns descendents de tuscarora encara viuen a la regió. El nom *Tuscarora* (tʌskəˈrɔrə, *tus-kə|ROR|ə*)[3] vol dir "gent del cànem," pel cànem indi o asclepias que usen en molts aspectes de la seva societat. *Skarureh* es refereix a la camisa llarga usada com a part de les insígnies dels homes, per tant, "la gent de la camisa llarga".

Tuscarora	
Ska:rù:rę'	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
295 (2010)[1]	
8 (2010)[2] principalment a Nova York, Ontàrio	
Parlat a	Estats Units,
Autòcton de	Ontàrio, Carolina del Nord i Nova York
Classificació lingüística	
(Macro-sioux?)	
▪ Llengües iroqueses	
▪ Iroquès del llac	
▪ Tuscarora-nottoway	
▪ **Tuscarora**	
Codis	
ISO 639-1	-
ISO 639-2	tus
ISO 639-3	tus
Glottolog	tusc1257 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/tusc1257)
Ethnologue.com	tus (http://www.ethnologue.com/language/tus)
UNESCO	279 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-279.html)
IETF	tus
Endangeredlanguages.com	1168 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/1168)

Tuscarora és una greument amenaçada. A partir de mitjans de la dècada de 1970, només al voltant de 52 persones parlaven l'idioma en la Reserva Tuscarora de Nova York (Lewiston (Nova York)) i la Primera Nació Six Nations of Grand River (prop de Brantford (Ontario)) i ara el parlen unes 10 persones. L'Escola Tuscarora a Lewiston (http://www.nw.wnyric.org/tuscarora/tuscaroraschool/index.html) s'ha esforçat per mantenir viu l'idioma, l'ensenyament dels nens des de la llar d'infants a sisè grau. No obstant això, els únics parlants nadius són adults grans.

El tuscarora pot semblar complex per als que no hi estan familiaritzats, més en termes de la gramàtica que el sistema de so. Moltes idees es poden expressar en una sola paraula. La majoria de les paraules impliquen diversos components que han de ser considerats abans de parlar (o escriure). Està escrita utilitzant sobretot símbols de l'alfabet llatí, amb algunes variacions, addicions, i diacrítics.

Contingut

Enllaços externs

Fonologia

Vocals

El tuscarora té quatre vocals orals, una vocal nasal i cap diftong. Les vocals poden ser curtes i llargues, el que fa un total de vuit vocals orals, /i ɛ a u iː ɛː aː uː/, i dos vocals nasals, /ə̃ ə̃ː/. Les vocals nasals estan indicades amb un ogonek, les vocals llargues seguides amb un colon, ⟨ : ⟩, i /ɛ/ (que pot ser realment [æ]) amb ⟨e⟩.

	Frontal	**Central**	**Posterior**
Tancada	/i/ /iː/		/u/ /uː/
Semioberta	/ɛ/ /ɛː/	/ə̃/ /ə̃ː/	
Oberta	/a/ /aː/		

La /ə̃/ sovint també s'escriu ę. Així, en el sistema d'escriptura oficial tuscarora, les vocals són *a e i u ę*.

Consonants

El tuscarora té deu símbols representant consonants, incloses tres oclusives (/k/, /t/, i /ʔ/), tres fricatives (/s/, /θ/, i /h/), una nasal (/n/), una ròtica (/ɾ/), i dues semivocals (/w/ i /j/). Aquestes quatre últimes es poden agrupar en la categoria de ressonants. (Mithun Williams, 1976) La gamma de sons, però, és més extensa, amb palatalització, aspiració, i altres variants de sons, que vénen generalment quan dos sons entren en contacte.

	Dental	**Alveolar**	**Palatal**	**Velar**	**Glotal**
Nasal		**n** [n]			
Oclusiva		**t** [t]	(**č** t͡ʃ)	**k** [k]	**ʔ** [ʔ]
Fricativa	**θ** [θ]	**s** [s]			**h** [h]
Ròtica		**r** [ɾ]			
Aproximant			**y** [j]	**w** [w]	

Referències

1. Cens dels EUA de 2000 (http://www.mla.org/map_data_results&mode=lang_tops&SRVY_YEAR=2010&lang_id=930),a Nova York
2. Llengües ameríndies segons el cens de 2010 (http://www.slmc.uottawa.ca/?q=native_peoples_languages)
3. «Tuscarora (http://oed.com/search?searchType=dictionary&q=Tuscarora)». A: *Oxford English Dictionary*. 3a. Oxford University Press, Setembre de 2005.

Bibliografia

- Rudes, Blair A. (1999). *Tuscarora-English / English-Tuscarora Dictionary*. Toronto, Ontario, Canada: University of Toronto Press.
- Rudes, Blair A., and Dorothy Crouse (1987). *The Tuscarora Legacy of J. N. B. Hewitt: Materials for the Study of Tuscarora Language and Culture*. Canadian Museum of Civilization, Mercury Series, Canadian Ethnology Service Paper No. 108.
- Williams, Marianne Mithun (1976). *A Grammar of Tuscarora*. Garland studies in American Indian Linguistics.

Enllaços externs

- Tuscarora Language (http://www.nw.wnyric.org/tuscarora/tuscaroraschool/tuscaror.htm) a la Tuscarora School
- Language Geek: Tuscarora (http://www.languagegeek.com/rotinonhsonni/tuscarora.html)
- Tuscarora Language Learning Yahoo! Group (http://groups.yahoo.com/group/Tuscarora-Language/)
- Tuscarora Language Audio Clips (http://www.amphilsoc.org/exhibit/natamaudio/tuscarora), and list of collections

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Llengua_tuscarora&oldid=24246730»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 25 jul 2020 a les 01:26.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.